

ROZNY PLAN PRACY Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA

klasa: **V**

nauczyciel: **Sandra Michalska**

Temat	Środki dydaktyczne	Zagadnienia, materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	Liczba godzin
Rozdział I: Polska pierwszych Piastów						
1. Początki Polski	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 8–13 zeszyt ucznia, s. 6–7 mapa 	<ul style="list-style-type: none"> postacie: Lech, Popiel, Piast zagadnienia: Słowianie i ich wierzenia, plemiona słowiańskie na ziemiach polskich, państwo Polan, prymitywne narzędzia rolnicze, polskie legendy 	II. III. 10.1 10.2	<ul style="list-style-type: none"> opowiada legendę o początkach państwa polskiego odczytuje z mapy zamieszczonej w podręczniku nazwy najważniejszych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie w X w. wymienia narzędzia rolnicze używane przez Słowian opisuje polskie godło 	<ul style="list-style-type: none"> podaje imiona i nazwiska autorów średniowiecznych kronik zawierających legendy o początkach państwa polskiego charakteryzuje wierzenia mieszkańców ziem polskich przed przyjęciem chrztu przez Mieszka I wyjaśnia, na czym polegał słowiański obrzęd postrzyżyn opowiada o powstaniu państwa polskiego 	1
2. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 14–19 zeszyt ucznia, s. 8–10 mapa 	<ul style="list-style-type: none"> daty: 966 r., 972 r., 992 r. postacie: Mieszko I, Dobrawa zagadnienia: ród Piastów, dynastia, założenie grodu Gniezno, ludność zamieszkująca państwo Polan, chrzest Polski 	I. II. III. 10.2 10.3	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu datę chrztu Polski przedstawia, kim byli Mieszko I i Dobrawa opisuje wygląd słowiańskiego grodu na podstawie ilustracji z podręcznika podaje, kto zamieszkiwał średniowieczne Gniezno określa okoliczności, w jakich doszło do chrztu Polski 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na osi czasu daty utworzenia pierwszego biskupstwa na ziemiach polskich oraz śmierci Mieszka I określa, jaką rolę pełnili duchowni w państwie Mieszka I tłumaczy, dlaczego chrzest w 966 r. miał kluczowe znaczenie w historii państwa polskiego odszukuje potrzebne informacje w tekście źródłowym porównuje przebieg współczesnych granic Polski z zasięgiem panowania Mieszka I, korzystając z mapy zamieszczonej w podręczniku oraz z aktualnej mapy politycznej Europy 	1
3. Zjazd gnieźnieński	<ul style="list-style-type: none"> podręcznik, s. 22–26 zeszyt ucznia, s. 12–14 	<ul style="list-style-type: none"> daty: 997 r., 1000 r., 1025 r. postacie: Bolesław Chrobry, św. Wojciech, Otton III zagadnienia: misja i męczeńska śmierć biskupa Wojciecha oraz jego kanonizacja, zjazd gnieźnieński, koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski 	I. II. III. 10.4	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza na osi czasu daty śmierci św. Wojciecha, zjazdu gnieźnieńskiego oraz koronacji Bolesława Chrobrego przedstawia, kim byli Bolesław Chrobry, św. Wojciech i Otton III wyjaśnia znaczenie terminów: <i>relikwie</i>, <i>koronacja</i> opowiada o misji św. Wojciecha opisuje przebieg zjazdu gnieźnieńskiego na podstawie tekstu źródłowego ocenia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego w historii państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa skutki misji i męczeńskiej śmierci biskupa Wojciecha tłumaczy, jakie znaczenie miał dla Polski zjazd gnieźnieński omawia plany Ottona III dotyczące utworzenia cesarstwa chrześcijańskiego wskazuje na mapie w podręczniku Gdańsk, Gniezno, ziemie Prusów oraz biskupstwa utworzone w Polsce opowiada o przebiegu wojen prowadzonych przez Bolesława Chrobrego 	1

Rozdział II: Społeczeństwo średniowiecza

1. W klasztorze	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 30–35 • zeszyt ucznia, s. 22–23 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: św. Franciszek z Asyżu • zagadnienia: wpływ chrześcijaństwa na średniowieczne społeczeństwo, zakonnicy i ich życie w klasztorach, styl romański, styl gotycki, przepisywanie średniowiecznych ksiąg, biblioteka klasztorna 	II. 11.1 11.2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>duchowieństwo, styl romański, styl gotycki, katedra, witraż, sklepienie, rozeta, skryptyorium, miniatura, kopista, reguła zakonna</i> • wymienia surowce budowlane, których używano w średniowieczu • opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika architekturę kościołów romańskich i gotyckich • odróżnia budynki wzniesione w stylu romańskim od budowli w stylu gotyckim 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na fotografiach przyporę, portal, sklepienie, rozetę i portal • porównuje styl romański i styl gotycki • wyjaśnia, jaką rolę w sztuce średniowiecznej odgrywała tematyka religijna • przedstawia informacje na temat zabytków romańskich i gotyckich znajdujących się w jego rodzinnym mieście lub regionie • określa rolę klasztorów w średniowiecznym piśmiennictwie • omawia znaczenie związku frazeologicznego <i>benedyktyńska praca</i> oraz tłumaczy, skąd wywodzi się to sformułowanie 	1
2. Epoka rycerzy	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 36–41 • zeszyt ucznia, s. 24–25 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Zawisza Czarny • zagadnienia: rycerstwo, architektura zamku średniowiecznego, uzbrojenie rycerza, współczesna funkcja zamków 	II. 12.1 12.2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rycerz, paż, giermek, pasowanie</i> • określa funkcję, jaką pełniły zamki w średniowieczu • opowiada o kolejnych etapach wychowania szlachetnie urodzonego młodzieńca – od momentu zostania paziem do pasowania na rycerza • wymienia cechy idealnego rycerza • podaje przykłady zajęć wykonywanych przez przedstawicieli stanu rycerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegały turnieje rycerskie • wymienia elementy kultury rycerskiej i dworskiej • podaje przykłady miejsc w Polsce, w których znajduje się zamek wzniesiony w średniowieczu bądź ruiny tego typu budowli 	1
3. Średniowieczne miasto	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 44–49 • zeszyt ucznia, s. 27–29 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: rzemieślnicy, mieszczaństwo, funkcjonowanie cechu, lokacja, zabudowa średniowiecznego miasta i jego mieszkańcy 	II. 13.1 13.2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mieszczanin, rzemieślnik, kupiec, samorząd miejski</i> • opowiada o średniowiecznym mieście i jego mieszkańcach • porównuje miasto średniowieczne z miastem współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady zawodów rzemieślniczych uprawianych w średniowieczu • tłumaczy, jaką rolę odgrywali w średniowiecznym mieście burmistrz i członkowie ławy miejskiej • wyjaśnia pochodzenie nazw współczesnych ulic, np. <i>Szewska, Garncarska, Tkacka</i> 	1
4. Średniowieczna wieś	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 50–54 • zeszyt ucznia, s. 30–32 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: funkcja sołtysa, lokacja wsi, średniowieczne narzędzia rolnicze, warunki życia mieszkańców wsi średniowiecznej 	II. 14.1 14.2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sołtys, plug, trójpółowka</i> • tłumaczy, na czym polegała praca chłopów • opisuje, co spożywali na co dzień mieszkańcy wsi średniowiecznej • porównuje los chłopów z życiem rycerza lub mieszczanina 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg procesu lokacji wsi • przedstawia, jak zmieniały się metody produkcyjne wykorzystywane w średniowiecznym rolnictwie • porównuje wieś średniowieczną ze wsią współczesną 	1

Rozdział III: Polska i Krzyżacy

1. Krzyżacy nad Bałtykiem	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 58–61 • zeszyt ucznia, s. 40–41 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1226 r., 1308 r., 1320 r., 1331 r. • postacie: Konrad Mazowiecki, Władysław Łokietek • zagadnienia: plemię Prusów, zakon krzyżacki, utworzenie państwa krzyżackiego, zjednoczenie Polski pod rządami Władysława Łokietka, konflikt polsko-krzyżacki 	I. II. III.	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1226, 1308, 1320 i 1331, oraz zaznacza te daty na osi czasu • tłumaczy, kim byli Konrad Mazowiecki i Władysław Łokietek • odnajduje na mapie w podręczniku Pomorze Gdańskie, Małopolskę, Wielkopolskę, Kujawy, Mazowsze • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Prusy, zakon krzyżacki, wielki mistrz</i> • podaje powody, dla których Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków do Polski • wskazuje na mapie w podręczniku państwo krzyżackie i Malbork • omawia rolę Władysława Łokietka w procesie zjednoczenia ziem polskich • określa przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa okoliczności powstania zakonu krzyżackiego • wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski • ocenia politykę Krzyżaków i działalność zakonu na podbitych terenach • wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miała utrata Pomorza Gdańskiego • pozyskuje z różnych źródeł informacje o zamku w Malborku • wskazuje czynniki, które umożliwiły ponowne zjednoczenie ziem polskich 	1
2. Polska Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 64–68 • zeszyt ucznia, s. 43–45 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1333 r., 1364 r., 1370 r. • postacie: Kazimierz Wielki, Mikołaj Wierzynek • zagadnienia: panowanie Kazimierza Wielkiego, założenie Akademii Krakowskiej, uczta u Wierzyńka 	I. II. III. 10.5 10.6	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co wydarzyło się w latach 1333, 1364 i 1370, oraz zaznacza te daty na osi czasu • wyjaśnia, kim byli Kazimierz Wielki i Mikołaj Wierzynek • odnajduje na mapie w podręczniku Wielkopolskę, Małopolskę, Mazowsze oraz Ruś Halicką • wymienia osiągnięcia Kazimierza Wielkiego • tłumaczy, dlaczego królowi Kazimierzowi nadano przydomek <i>Wielki</i> • opowiada o uczcie u Wierzyńka 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę wewnętrzną i politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia sens powiedzenia, według którego król Kazimierz <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i> • pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące panowania Kazimierza Wielkiego 	1
3. Jadwiga i Jagiełło	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 69–74 • zeszyt ucznia, s. 46–48 • mapa 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1385 r., 1410 r., 1411 r. • postacie: królowa Jadwiga, Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, Kazimierz Jagiellończyk • zagadnienia: objęcie tronu przez Jadwigę, unia polsko-litewska, Jagiełło na tronie polskim, odnowienie Akademii Krakowskiej, wielka wojna z zakonem krzyżackim, bitwa pod Grunwaldem, pokój w Toruniu, odzyskanie Pomorza Gdańskiego oraz Warmii przez Polskę 	I. II. III. 17.1 17.2 17.3 17.4	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1385, 1410 i 1411, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli: Jadwiga, Władysław Jagiełło, Ulrich von Jungingen, Kazimierz Jagiellończyk • wyjaśnia znaczenie terminu <i>unia</i> • określa przyczyny i skutki zawarcia unii polsko-litewskiej w 1385 r. • odnajduje na mapie w podręczniku Polskę i Wielkie Księstwo Litewskie w granicach z 1385 r. • przedstawia przebieg bitwy pod Grunwaldem • opisuje na podstawie ilustracji z podręcznika wygląd rycerzy polskich i krzyżackich w okresie wielkiej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o okolicznościach objęcia tronu przez Jadwigę • określa na podstawie drzewa genealogicznego pokrewieństwo łączące przedstawicieli dynastii Piastów i Andegawenów • wymienia narodowości zamieszkujące współcześnie wschodnie ziemie należące w średniowieczu do państwa polskiego • pozyskuje z różnych źródeł informacje o Władysławie Jagiellu • podaje przyczyny i skutki wojen z Krzyżakami • tłumaczy, jakie znaczenie miało dla Polski ponowne przyłączenie Pomorza Gdańskiego • porównuje przebieg dwóch wojen z Krzyżakami, które prowadziła Polska w XV w., oraz wskazuje na wynikające z tych konfliktów korzyści 	1

Rozdział IV: Europejczycy odkrywają świat

<p>1. Wielkie odkrycia geograficzne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 78–83 • zeszyt ucznia, s. 56–58 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1488 r., 1492 r., 1498 r., 1519 r. • postacie: Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan • zagadnienia: przyczyny odkryć geograficznych, średniowieczne wyobrażenia o świecie, opłynięcie Afryki, odkrycie drogi morskiej do Indii, odkrycie Ameryki, podróż Magellana dowodząca kulistości Ziemi, kierunki wypraw odkrywczych 	<p>I. II. III. 15.1 15.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co wydarzyło się w latach 1488, 1492, 1498 i 1519, oraz zaznacza te daty na osi czasu • wyjaśnia, kim byli Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan • omawia przyczyny odkryć geograficznych • opowiada, jak średniowieczni Europejczycy wyobrażali sobie świat • opisuje okręt, na którym wyruszył do Indii Krzysztof Kolumb 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia głównych odkrywców i ich dokonania, a także porządkuje te informacje w tabeli • wskazuje na mapie lądy odkryte w XV i XVI wieku oraz trasy, które przebyli Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan • tłumaczy, jaki wpływ miały odkrycia geograficzne na wyobrażenia ludzi o świecie • pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące Krzysztofa Kolumba oraz tworzy notatkę na temat tej postaci 	<p>1</p>
<p>2. Skutki odkryć geograficznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 86–89 • zeszyt ucznia, s. 60–61 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Hernan Cortez, Francisco Pizarro • zagadnienia: cywilizacje Azteków, Majów i Inków, podboje konkwistadorów, zniszczenie kultury Indian, działalność misjonarzy, funkcjonowanie plantacji, rola niewolników, pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych, towary kolonialne 	<p>II. III. 15.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli Hernan Cortez i Francisco Pizarro • określa pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych • wymienia ludy podbite przez konkwistadorów • opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku wygląd Azteków 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, jakie znaczenie dla krajów europejskich miały kolonie • wymienia państwa, które wzięły udział w odkryciach geograficznych • formułuje wnioski dotyczące niewolnictwa i wyraża swoją opinię na ten temat 	<p>1</p>
<p>3. Odrodzenie nauki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 90–96 • zeszyt ucznia, s. 62–64 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jan Gutenberg, Leonardo da Vinci, Mikołaj Kopernik, Galileusz • zagadnienia: wynalezienie druku, zmiana sposobu myślenia o świecie i człowieku w epoce renesansu, humanizm renesansowy, cechy architektury i sztuki renesansowej, teoria Mikołaja Kopernika 	<p>I. II. III. 16.1 16.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę wynalezienia druku • określa, kim byli Jan Gutenberg, Leonardo da Vinci, Mikołaj Kopernik i Galileusz • wyjaśnia znaczenie terminów <i>renesans</i> i <i>humanizm</i> • tłumaczy, na czym polegała teoria Mikołaja Kopernika • wymienia na podstawie ilustracji w podręczniku charakterystyczne cechy budowli renesansowych • przedstawia rolę Kościoła w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ wynalazku Jana Gutenberga na zmianę światopoglądu ludzi na przełomie epok średniowiecza i renesansu • określa, czym charakteryzowała się epoka renesansu • wymienia co najmniej dwa dzieła sztuki renesansowej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>mecenat</i> • na podstawie odszukanych informacji sporządza notatkę dotyczącą wybranego twórcy renesansowego 	<p>1</p>

Rozdział V: W Rzeczypospolitej szlacheckiej

1. Ostatni Jagiellonowie	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 100–105 • zeszyt ucznia, s. 72–74 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1525 r. • postacie: Zygmunt I Stary, Zygmunt II August, Mikołaj Rej, Jan Kochanowski • zagadnienia: kultura odrodzenia w Polsce, arras, znaczenie mecenatu dla rozwoju sztuki, ważne postacie życia dworskiego w okresie panowania ostatnich Jagiellonów 	I. II. III. 18	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę złożenia hołdu pruskiego • przedstawia, kim byli Zygmunt I Stary, Zygmunt II August, Mikołaj Rej i Jan Kochanowski • tłumaczy, czym były arras • podaje przykłady budynków renesansowych, które można zobaczyć w Polsce • określa, czym zajmowali się paziowie oraz damy dworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na wpływy włoskie w Polsce pod rządami ostatnich Jagiellonów • wymienia charakterystyczne elementy architektury renesansowej • odszukuje w różnych źródłach utwory Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego • porównuje funkcję, jaką pełnił Zamek Królewski za panowania Jagiellonów, z przeznaczeniem współczesnej siedziby prezydenta Polski 	1
2. Na sejmiku i na sejmie	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 108–114 • zeszyt ucznia, s. 76–78 • atlas 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1505 r. • zagadnienia: szlachta i jej przywileje, funkcja sejmiku walnego, zwoływanie pospolitego ruszenia, demokracja szlachecka, herb szlachecki, podział szlachty polskiej na grupy różniące się statusem i zamożnością, tradycyjny strój szlachecki 	II. III. 19.1	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>nihil novi</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>szlachta</i>, <i>przywilej</i>, <i>sejm walny</i>, <i>sejmik</i>, <i>poseł</i>, <i>herb</i> • tłumaczy, na czym polegała uprzywilejowana pozycja szlachty • przedstawia skład sejmiku walnego • wymienia różne grupy tworzące stan szlachecki • na podstawie infografiki z podręcznika porównuje różne stroje szlacheckie 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegała przemiana rycerstwa w stan szlachecki • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>magnateria</i>, <i>szlachta średnia</i>, <i>szlachta zagrodowa</i>, <i>gołota</i>, <i>kontusz</i>, <i>żupan</i> • wskazuje różnice występujące w obrębie stanu szlacheckiego • porównuje szlachecki sejm walny i współczesny polski parlament 	1
3. Wisła do Gdańska	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 115–120 • zeszyt ucznia, s. 79–80 	<ul style="list-style-type: none"> • zagadnienia: wzrost znaczenia gospodarczego Polski, folwark szlachecki, praca pańszczyźniana, wpływ wiślany, rozwój Gdańska 	II. III. 19.2	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>folwark</i>, <i>pańszczyzna</i>, <i>kmieć</i>, <i>fłisak</i>, <i>spichlerz</i> • opisuje na podstawie infografiki zabudowę folwarku szlacheckiego • określa, jakie znaczenie miała Wisła dla rozwoju handlu zbożem w XVI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wzrostu gospodarczego znaczenia szlachty • określa funkcje poszczególnych zabudowań wchodzących w skład folwarku szlacheckiego • wskazuje na mapie obszary Rzeczypospolitej objęte intensywną uprawą zbóż • omawia rolę Gdańska w handlu zbożem w XVI wieku • porównuje funkcjonowanie portów morskich w XVI i XXI wieku 	1
4. Państwo wielu narodów	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 121–126 • zeszyt ucznia, s. 81–83 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Zygmunt II August • daty: 1569 r., 1573 r. • zagadnienia: unia lubelska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, narodowości, religie i wyznania w I Rzeczypospolitej, tolerancja religijna po uchwaleniu konfederacji warszawskiej, grupy wyznaniowe we współczesnej Polsce 	I. II. III. 20.1	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty zawarcia unii lubelskiej i uchwalenia konfederacji warszawskiej • wymienia postanowienia unii lubelskiej • wskazuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wymienia narodowości żyjące w granicach Rzeczypospolitej Obojga Narodów • wyjaśnia znaczenie terminu <i>tolerancja religijna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa pozytywne i negatywne skutki unii lubelskiej • ocenia różnorodność religijną społeczeństwa I Rzeczypospolitej w kontekście sytuacji panującej w innych państwach europejskich • tłumaczy, co gwarantowały szlachcie zapisy konfederacji warszawskiej • omawia prawa grup wyznaniowych we współczesnej Polsce 	1

5. Wolna elekcja	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 127–130 • zeszyt ucznia, s. 84–85 • atlas 	<ul style="list-style-type: none"> • data: 1573 r. • postać: Henryk Walezy • zagadnienia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, <i>pacta conventa</i>, <i>liberum veto</i>, wybory prezydenckie we współczesnej Polsce 	I. II. III. 20.2	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji w Polsce • przedstawia, kim był Henryk Walezy • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wolna elekcja</i> • omawia na podstawie ilustracji z podręcznika przebieg wolnej elekcji • określa przyczyny ustanowienia artykułów henrykowskich • ocenia nauzywanie zasady <i>liberum veto</i> podczas obrad sejmów szlacheckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między artykułami henrykowskimi a <i>pacta conventa</i> • określa znaczenie, jakie miało dla Rzeczypospolitej wprowadzenie wolnej elekcji • pozyskuje z różnych źródeł informacje dotyczące zasad wyboru prezydenta Polski 	1
6. XVII wiek – stulecie wojen	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 131–136 • zeszyt ucznia, s. 86–88 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1655 r., 1660 r., 1683 r. • postacie: Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski • zagadnienia: potop szwedzki, obrona Jasnej Góry podczas najazdu szwedzkiego, wojny prowadzone przez Rzeczypospolitą w XVII w., bitwa pod Wiedniem, znaczenie husarii 	I. II. III. 21.1 21.2	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, co wydarzyło się w latach 1655, 1660 i 1683, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli Stefan Czarniecki i Jan III Sobieski • określa znaczenie obrony klasztoru na Jasnej Górze dla Polaków walczących podczas potopu szwedzkiego • wymienia państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w., oraz odnajduje je na mapie • opisuje uzbrojenie husarii na podstawie ilustracji w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o roli, jaką odegrał Stefan Czarniecki podczas wojny ze Szwecją • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych przez wojsko polskie w XVII w. • analizuje tekst źródłowy zamieszczony w podręczniku i formułuje na jego podstawie proste wnioski • określa skutki zwycięstwa wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem • przedstawia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Polskę w XVII w. • porównuje zasięg terytorialny Rzeczypospolitej Obojga Narodów z granicami współczesnej Polski 	1
Rozdział VI: Upadek Rzeczypospolitej						
1. Czasy reform	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 140–144 • zeszyt ucznia, s. 96–98 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1764 r., 1772 r., 1773 r. • postacie: Stanisław August Poniatowski, Ignacy Krasicki, Tadeusz Rejtan • zagadnienia: ostatnia wolna elekcja, konfederacja barska, I rozbiór Rzeczypospolitej, protest Rejtana, reforma oświaty, Szkoła Rycerska, Komisja Edukacji Narodowej, obiady czwartkowe 	I. II. III. 22.1	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1764, 1772 i 1773, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli Stanisław August Poniatowski, Ignacy Krasicki i Tadeusz Rejtan • wymienia postulaty konfederatów barskich • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczypospolitą podczas I rozbioru • opisuje obraz Jana Matejki <i>Rejtan, czyli upadek Polski</i> • wyjaśnia, na czym polegała działalność Szkoły Rycerskiej i Komisji Edukacji Narodowej • omawia zmiany, jakie w polskim systemie oświaty wprowadzili Stanisław August Poniatowski i członkowie Komisji Edukacji Narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny słabości i upadku Rzeczypospolitej w XVIII w., dzieląc je na wewnętrzne i zewnętrzne • ocenia postawę Tadeusza Rejtana • dostrzega związek zachodzący między wykształceniem obywateli a ich poczuciem odpowiedzialności za państwo 	1

2. Konstytucja 3 maja	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 145–149 • zeszyt ucznia, s. 99–101 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1788 r., 1791 r., 1792 r., 1793 r. • postacie: Stanisław Małachowski, Hugo Kołłątaj • zagadnienia: Sejm Wielki i jego reformy, Konstytucja 3 maja, konfederacja targowicka, II rozbiór Polski, święto państwowe odbywające się 3 maja 	I. II. III. 22.1	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada, co wydarzyło się w latach 1788, 1791, 1792 i 1793, oraz zaznacza te daty na osi czasu • przedstawia, kim byli Stanisław Małachowski i Hugo Kołłątaj • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Sejm Wielki</i>, <i>konstytucja</i> • omawia reformy Sejmu Wielkiego • wymienia główne postanowienia zapisane w Konstytucji 3 maja • podaje nazwy państw, które dokonały II rozbioru Polski • opisuje obraz Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą podczas II rozbioru • omawia skutki reformy oświaty w okresie stanisławowskim • wymienia działaczy politycznych, którzy w XVIII w. dążyli do przeprowadzenia reformy państwa polskiego • tłumaczy, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 maja jest obecnie świętem narodowym • porównuje Konstytucję 3 maja z obowiązującą współcześnie konstytucją z 1997 r. 	1
3. Powstanie kościuszkowskie	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 150–153 • zeszyt ucznia, s. 102–104 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1794 r., 1795 r. • postacie: Tadeusz Kościuszko, Jan Henryk Dąbrowski, Jan Kiliński • zagadnienia: powstanie kościuszkowskie, kosynierzy, bitwy pod Raclawicami i Maciejowicami, III rozbiór Polski 	I. II. III. 22.2 22.3	<ul style="list-style-type: none"> • zaznacza na osi czasu daty wybuchu powstania kościuszkowskiego oraz III rozbioru Polski • przedstawia, kim byli Tadeusz Kościuszko, Jan Henryk Dąbrowski i Jan Kiliński • określa przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego • wskazuje na rolę kosynierów w walkach powstańczych • odnajduje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą po III rozbiorze 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, dlaczego Tadeusz Kościuszko wydał Uniwersał połaniecki • wymienia miejsca głównych starć powstańców z armią rosyjską • ocenia okoliczności, które spowodowały upadek Rzeczypospolitej • opowiada o późniejszych losach Tadeusza Kościuszki 	1
4. Barok i oświecenie	<ul style="list-style-type: none"> • podręcznik, s. 156–162 • zeszyt ucznia, s. 106–108 	<ul style="list-style-type: none"> • postacie: Wolter, Monteskiusz, James Watt, Gabriel Fahrenheit, Peter Paul Rubens, Canaletto • zagadnienia: charakterystyka epok baroku i oświecenia, sztuka klasycystyczna, rozwój nauki i oświaty w XVIII w., odkrycia naukowe, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, Łazienki w Warszawie, pałac w Wilanowie 	II. III.	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, kim byli Wolter, Monteskiusz, James Watt, Gabriel Fahrenheit, Peter Paul Rubens, Canaletto • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>barok</i>, <i>oświecenie</i>, <i>klasycyzm</i> • na podstawie ilustracji i tekstu z podręcznika wymienia charakterystyczne cechy sztuki barokowej i klasycystycznej • podaje przykłady budowli barokowych i klasycystycznych • nazywa dziedziny nauki i techniki, w których w XVIII w. dokonały się największe zmiany • tłumaczy, czym była <i>Wielka encyklopedia francuska</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sztukę barokową i klasycystyczną • opowiada o rozwoju literatury i teatru w epoce baroku • wyjaśnia, dlaczego wielu myślicieli oświeceniowych krytykował Kościół • tłumaczy, co spowodowało duży postęp nauki w epoce oświecenia • pozyskuje z różnych źródeł informacje na temat wybranej postaci żyjącej w epoce baroku lub oświecenia 	1

W planie zastosowano następujące uproszczenia:

- podręcznik – „Wczoraj i dziś 5”, podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy V szkoły podstawowej;
- zeszyt ucznia – „Wczoraj i dziś 5”, zeszyt ucznia do historii i społeczeństwa dla klasy V szkoły podstawowej.